СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 36. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 14 ЛЮТОГО 1948. No. 36. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, FEBRUARY 14, 1948 VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

РАДА ТРЬОХ ЦЕРКОВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ГОТОВА З ПЛЯНАМИ ДЛЯ РОЗСЕЛЕННЯ НОВИХ ІМІГРАНТІВ

Ню Йорк, 13 лютого. — Спільна Рада для Розселення Осіб, складена з представників трьох релігійних організацій, оприлюднила вчора свої пляни для розселення 100,000 нових імігрантів річно, як лише конгрес ухвалить законопроєкт Стратона, або інший подібний біл. Пляни оприлюднив голова спільної Ради для Розселення, д-р Джозеф П. Чемберлейн, який є професором права в Колумбійському університеті в Ню Йорку. Він заявив, що до Ради належать представники трьох головних релігійних установ, а це С. Е. Крумголц від Світової Служби Церков (протестанської), дальше там є Едвард О'Коннор з Краєвої Католицької Ради для Розселення і Джозеф Бек від Злученої Служби для Нових Американців (жидівської). Чемберлейн твердить, що тимчасові звідомлення з різних околиць виявляють готовість населення прийняти скитальників на працю й на утримання. Загально рахують, що із 100,000 ново прибуваючих імігрантів 40,00 мужчин може стати як[illegible] до праці, а інші це жінки й діти. Конечність зблизила всі три релігійні організації до співпраці, бо в конгресі поширено поголоски, наче б то свіжі імігранти могли стати тягарем для держави й населення після їх прибуття в Америку.

ТРУМАН ТВЕРДИТЬ, ЩО ЩЕ ДАЛЬШЕ ГРОЗИТЬ ІНФЛЯЦІЯ.

Вашингтон, 12 лютого. — Президент Труман під час пресової конференції заявив, що інфляція є ще дальше головною загрозою для господарства Америки, не зважаючи на хвилеву знижку цін на предмети щоденного вжитку. Він згадував про конечність прийняття конгресом його програми з 10 точок для привернення нормального стану в економічнім положенні країни.

ПЛЯН МАРШАЛА ЗАЛЕЖНИЙ ВІД СПІВДІЛАННЯ ДЕРЖАВ.

Вашингтон. — Сенатська комісія закордонних справ одноголосно прийняла постанову, щоб Плян Маршала зробити залежним від співпраці чужих держав для видужання Европи, коли допомога буде постачана з Америки. Як таку допомогу постачати, про це мав би вирішувати адміністратор Пляну Маршала в порозумінні з департаментом стейту. Комісія швидко перейшла начерк договору між 16 державами в справі допомоги, а змагання сенатора Ванденберга до усування несесіональних труднощів, увінчалися успіхом.

ЗГОРІЛА ЛЯБОРАТОРІЯ В КОРНЕЛ.

Ітака, Н. И. — При університеті Корнел згоріла лябораторія, в якій були нагромаджені цінні електричні прилади, вартости мільйонів долярів, а крім того великі припаси радару, мотори й дженератори находилися в спільнім будинку. Між вирядом були припаси радару, мотори й дженератори.

З ПРИВОДУ ЛИНКОЛНОВИХ УРОДИН.

Ню Йорк. — З нагоди Дня Линколна в четвер 12 лютого відбулися по цілому краю різнородні патріотичні маніфестації, як про це звідомляють пресові агенції. Тому, що республиканці вважають Линколна за свого партійного чоловіка, вони у своїх промовах підносили заслуги Республиканської партії, а критикували теперішню адміністрацію, яка опинилася в руках демократів. У Ню Йорку виголосив промову предсідник палати репрезентантів Джозеф В. Мартин, в Ст. Пол, у Минесоті, говорив сен. Роберт А. Тефт, у Джермантавн, в Пенсилвенії, виголосив промову бувший губернатор Минесоти, Гаролд А. Стасен. Оба останні це кандидати на номінацію на президента з рамени Республиканської партії.

ПРЕДСІДНИК КІО В СТАНІ ОБВИНУВАЧЕННЯ.

Вашингтон. — Федеральна лава присяжних суддів поставила в стан обвинувачення предсідника Конгресу Промислових Організацій Филипа Морея за спротив проти закону Тефта-Гартлея, який забороняє робітничим юніям витрачувати фонди на політичні цілі. Департамент справедливости заповідає, що буде домагатися поставлення під суд і другої осередньої робітничої організації, а це Американської Федерації Праці, за цей самий проступок. Морей заявив, що він самий бажав собі обвинувачення, щоб опісля міг відкликатися до Верховного Суду і дістати рішення, чи закон Тефта-Гартлея є справді конституційним, коли забороняє свободу слова.

ПОСАДНИК НЮ ЙОРКУ ДОМАГАЄТЬСЯ СКАСУВАННЯ ТРЕТЬОЇ ПАРТІЇ.

Ню Йорк. — Посадник міста Ню Йорку Вилєм О'Двайер виголосив промову з нагоди підготови до доповняючих виборів на передмістю Бронксі. Він підтримав демократичного кандидата, а при цій нагоді взвав Генрія Волеса, щоб він залишив свою кандидатуру як представник третьої політичної партії і вернувся до Демократичної партії. О'Двайер каже, що Волес розбиває лібералльну групу своєю невільною кандидатурою, й не має виглядів на вибір. На вічу промовляла пані Рузвелт, яка домагалася знесення заборони вивозити зброю до Палестини.

ГАНС АЙСЛЕР ВИБИРАЄТЬСЯ З АМЕРИКИ.

Вашингтон. — Ганс Айслер, брат звісного комуніста Гергарда Айслера, який разом з братом призначений на депортацію з Америки, Заявив через свого адвоката, що він добровільно забереться з Америки вже 25 лютого.

Антисемітизм в Сов. Союзі

ІНТЕРЕСНІ СПОСТЕРЕЖЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОГО КОРЕСПОНДЕНТА.

Ню Йорк, 13. лютого. — Д. Мідлетон, американський кореспондент, що в травні минулого року виїхав з Москви і якого большевики вже вдруге не впустили, в одній з цілої серії своїх статей про Советський Союз, надрукованій в сьогоднішньому виданні Ню Йорк Таймсу, стверджує наявність антисемітизму в Советському Союзі. З його міркувань виходить недвозначно, що ці протижидівські настрої населення хитро організує советський уряд та комуністична партія, подібно як це робив Гітлер та його нацисти. Російські большевики намагаються насамперед скомпромітувати жидів в очах населення, висуваючи їх на чолові пости в поодиноких урядах і опісля звалюючи на них всю вину за всі жорстокості, що їх доконано з наказу Кремля та за всі недостачі в господарській ділянці, що повстали внаслідок безглуздої советської системи. Тепер в Києві і в Москві комуністична партія намагається скинути на жидів вину за недостачі харчових та інших продуктів на ринку та в магазинах. Мідлетон твердить, що советські власті не допускають жидів до високих шкіл, головно військових. „Росіянин ніколи не пройде біля виставлених на кожному кроці портретів членів Політбюра, щоб не процідити крізь зуби: „паршиві жидівські собаки, ви вбили мого батька" — пише Мідлетон і в заключенні стверджує: „Анти-семітизм не є явно советською урядовою політикою, як це було в Німеччині. Але важко повірити, щоби так сильно поширений анти-семітизм міг існувати без тихої згоди уряду в так повністю контрольованій ним країні". Це не перший випадок, що безсторонний спостерігач стверджує плянову протижидівську акцію большевиків та повну однозгідність між нацизмом і большевизмом теж під цим оглядом, хоча й не кожний з них мав нагоду бачити, як жиди з большевицькою кулею в потилиці лежали поруч українських селян і робітників в масових могилах у Вінниці, Житомирі, Одесі та по всій Україні.

АДМІРАЛ КОНОЛІ В АТЕНАХ.

Атени, 12. лютого. — Сьогодні тут приїхав літаком командант американської флоти на східньому Атлантику, адмірал Ричард Л. Конолі. В столиці Греції він проведе 4 дні на офіціяльних відвідинах. З північної Греції повідомляють про дальші успіхи грецьких військ в очищуванні терену від большевицьких партизанів. Полонені одноэгідно стверджують, що вони переходили військовий і політичний вишкіл в окремих таборах в Югославії.

ШІСТЬ НОВИХ АМЕРИКАНЦІВ В УНЕСКО

Вашингтон. — Уряд оприлюднив імена шести людей, іменованих як членів Освітної, Наукової і Культурної Організації Злучених Держав. Між ними є два ветерани. В більшості це молоді люди, навіть і студенти університету.

МАЛОЛІТНІ КАТОРЖНИКИ В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ

Москва, 13. лютого. (ЮП). — Советське міністерство праці окремим декретом покликало дальших 250,000 малолітних хлопців до „вишколу" в копальнях вугілля, заліза та інший важкій індустрії. Набір хлопців будеться переводити головно по селах. Від закінчення війни советський уряд вже кілька разів мобілізував малолітних до каторжних робіт, називаючи їх „вишколом". Цим разом з набору виключено дівчат.

НОВІ НАДІЇ ЧЕХІВ.

Прага, 12. лютого. — Через кілька днів вернеться до Праги американський амбасадор Лоренс Стайнгардт, що від трьох місяців був у Вашингтоні. До повороту американського амбасадора чехи привязують велику вагу та сподіються головно оживлення господарських стосунків.

ДЮЇ ЗА ОБЄДНАННЯ Й ВІЛЬНУ ЕВРОПУ З НАГОДИ ПЛЯНУ МАРШАЛА

Бостон, 12 лютого. — Губернатор стейту Ню Йорку у своїй промові виголошеній по радіо до нації з нагоди уродин Линколна, обговорив програму видужання Европи на підставі Пляну Маршала, натаврував агресію Росії як в минулому так і в теперішності і заявив, що Росію можна стримати лише вільною зфедералізованою Европою, обєднаною як забороло для миру. Як республиканець, який старається за номінацію на становище президента, Дюї вийшов з критикою дотеперішньої закордонної політики президента Трумана. Він закинув президентові, що не дотримує обопартійної умови в справі закордонної політики, а це спричинило невдачу у змаганнях до видужання світу, хоч Америка видала на цю ціль 20 більйонів долярів від покінчення війни. Дюї заявив теж, що наша допомога Европі повинна бути висилана пропорціонально до змагань европейських держав для досягнення едности. Чим швидше будуть здійснені змагання до обєднання, тим скорше ми дійнемо своїх цілей, твердив Дюї.

„Гаряче прийняття" большевиків в таборах укр. скитальників

Відень, 11. лютого. (НЙТ). — Вчора советська репатріяційна комісія відвідала табор українських скитальників в Лексенфелді і її там „зустріли тепліше", ніж сама комісія і її американські ініціятори могли сподіватися" — твердить Ню Йорк Таймс у власній кореспонденції. Появу комісії прийнято в таборі свистами і вигуками. Тоді ескортуючий американський офіцер звернувся до мешканців табору та заявив: „Цих представників ми акредитували. Будь ласка, будьте чемні до них. Ви не потребуєте відповідати на їхні запити, тільки вислухайте їх". Проте, збігці їх не вислухали. З хвилиною, як большевики вийшли з авта, на них посипалося каміння і навіть одна пляшка з молоком.

Про інше таке справді і дослівно гаряче прийняття большевиків в українському таборі повідомляє орган Американської Армії в Німеччині, „Старс енд Страйпс". З повідомлення виходить, що советському звязковому офіцерові в Мюнхені, сотн. Верніковi, захотілося в дні 22. січня виголосити промову до українців і балтійців в недалекому таборі, куди він приїхав разом зі своїм шофером та в товаристві одного американського офіцера і двох еМПі. Тільки зле потрапив, бо власне в тому дні і в тому часі українці обходили річницю проголошення української державности в 1918 та української соборности в 1919 рр. Верніков пішов з американцями до головного бараку, а шофер тимчасом роздавав „репатріяційну літературу". В нагороду за це українці витягнули його з авта і авто разом з літературою підпалили. На допомогу большевикам прислано відділ з 50 американських вояків і ті серед свистів та вигуків допомогли советським представникам вийти з табору.

ПРЕЗИДЕНТ ОБСТОЮЄ ДОТЕПЕРІШНЮ ПОЛІТИКУ АМЕРИКИ В ПАЛЕСТИНІ.

Вашингтон. — Президент Труман заявив, що Злучені Держави підтримують Обєднані Держави в справі поділу Палестини на дві частині, а це на жидівську й арабську. Цю заяву склав президент несподівано під час пресової конференції в четвер 12 лютого, коли репортери поставили до нього відповідний запит.

ВИЧИСТИЛИ ТРЬОХ ВИДАТНИХ СОВЄТСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ.

Москва, 11. лютого. — Центральний Комітет комуністичної партії засудив сьогодні трьох відомих советських композиторів: Дмитра Шустаковіча, Арама Хачатуріяна і Сергія Профієва та советських композиторів взагалі за „анти-советські і анти-демократичні твори". Прецизуючи свої обвинувачення проти згаданих композиторів, ЦК партії стверджує, що їхні твори „смердять духом модерної буржуазної европейської і американської музики, що віддзеркалює маразм буржуазної культури та цілковите заперечення музичного мистецтва". Видвигнено цілий ряд дальших обвинувачень проти інших композиторів та самої московської консерваторії, звалюючи головну вину за все на предсідника Комітету Мистецтв., Храпченка. Советським композиторам не помогли і композиції пісень про Сталіна та партію; там на кожного раніше, чи пізніше мусить прийти черга

БРИТАНІЯ ЗАПЕРЕЧУЄ СОВЄТСЬКІ БРЕХНІ

НАЗИВАЄ БЕЗПІДСТАВНИМИ СОВЄТСЬКІ ТВЕРДЖЕННЯ ПРО БРИТАНСЬКУ ДОПОМОГУ ГІТЛЕРОВІ В 1938 РОЦІ.

Лондон, 12 лютого (АП). — Речник британського міністерства закордонних справ офіційно заперечив сьогодні совєтські твердження, мовляв Британія і Франція в 1938 році договорилися з Гітлером проти Совєтського Союзу. Представник британського уряду заявив, що ці твердження є такі безпідставні і брехня така очевидна, що навіть не вимагає спростування. Совєти викрутили ці обвинувачення у відповідь на проголошені американським департаментом стейту такі німецькі документи про націстівсько-большевицьку змову у 1939 році. В доказ своїх тверджень совєтське Інформаційне Бюро покликується на деякі „документи" що їх тепер британський уряд пообіцяв сам проголосити разом з іншими й власне в доказ большевицько-націстської змови. Полеміка між Совєтським Союзом і західними демократіями на тему хто змовлявся та допомагав націстам продовжується та являє щораз нові інтересні факти передвоєнної позакулісової політики, головними майстрами якої був Гітлер і Сталін.

САЛОНІКА СВЯТКУВАЛА ПЕРЕМОГУ НАД КОМУНІСТАМИ.

Салоніка, Греція, 12 лютого (ЮП). — Сьогодні тут відбулася дивна парада з нагоди розбиття відділу большевицьких партизанів, що попали в засідку приготовану для них за порадою американських офіцерів недалеко міста. З цілого комуністичного загону 140 було вбитих, а 121 полонених; ані один не вирятувався. Сьогодні частини грецької армії святкували свою перемогу, зорганізувавши параду, в якій мусіли взяти участь полонені большевики. Вони, скровавлені, зарослі і виснажені триденними боями йшли вулицями міста в оточенні переможців. На самому переді йшла полонена большевичка. Походові приглядалася біля 200,000 маса людей, що кричала погрози та обкидувала гнилими яйцями і камінням одурманених Москвою зрадників власної країни.

СПРАВА ПЛАТНІ ТА ЦІН У ФРАНЦІЇ.

Париж, 12 лютого. — Французький уряд розглядав сьогодні дальше справу зрівноваження заробітної платні та цін на продукти, що мало б бути базою господарської стабілізації. Иде про те, що зараз у Франції між цінами і платнею існує різниця на приблизно 20% і робітники домагаються або підвишки платні, або відповідного зниження цін.

ЗВІЛЬНЯТЬ 1,500 НІМЕЦЬКИХ ВЯЗНІВ.

Мюнхен, 12 лютого. — На підставі окремого розпорядження американських військових властей з німецьких концентраційних таборів будуть звільнені 1-го березня біля 1,500 німців, що досі там очікували денацифікаційного суду. В загальному в американській зоні є ще біля 12,000 інтернованих німців під закидом активної приналежности до націстської партії.

„НАРОДНЯ ДЕМОКРАТІЯ" В ПОЛЬЩІ.

Варшава, 12 лютого.—Польський уряд видав сьогодні декрет, на підставі якого заборонється полякам читати і поширювати польські газети, видавані в Америці, Британії та інших країнах. Безпосередньою причиною цеї заборони був факт, що ця преса друкує статті Міколайчика.

ПОЛЯКИ ВІДЖДЖАЮТЬ З ПАЛЕСТИНИ.

Єрусалим, 12 лютого. — В Палестині ще досі перебуває 1,300 поляків, що втікли туди під час німецько - большевицького наїзду на Польщу, між ними 600 католиків. Вони висловили бажання залишити країну після її поділу і їх всіх перевезуть до Єгипту. 600 католиків виїдуть туди вже в найближчу неділю.

ВАТИКАН ПІДДЕРЖУВАТИМЕ У ВИБОРАХ ПАРТІЮ ДЕ ГАСПЕРІ.

Рим, 12 лютого. — Сьогодні з Ватиканських джерел заявили, що католицька Церква в Італії використає всю свою силу і впливи, щоби під час найблищих генеральних виборів причинитися до перемоги Християнсько - демократичної партії премієра де Гаспері. 300 італійських епископів та 125,000 духовників вже почали під цим оглядом відповідну акцію живим та писаним словом.

КРИПС ДОМАГАЄТЬСЯ „ЗАМОРОЖЕННЯ" ПЛАТНІ ТА ЦІН.

Лондон, 12 лютого. — Британський міністер економії, сер Стеффорд Крипс, домагався сьогодні „добровільного заморожения" висоти заробітної платні і цін на продукти, вважаючи це найкращим засобом в боротьбі проти інфляції та господарської кризи. Крипс апелював до патріотизму британських робітників, прохаючи в них піддержки і співпраці в цьому напрямку.

НА ШЛЯХУ ІТАЛІЙСЬКО-ФРАНЦУЗЬКОГО ГОСПОДАРСЬКОГО СОЮЗУ.

Рим, 12 лютого. — Італійський уряд прийняв сьогодні „в принціпі" пропозицію французько-італійського митного договору, що може стати базою повного господарського союзу між обома країнами. Французький уряд прийняв пропозицію вже раніше.

БОЛГАРИ ЗБИЛИ ДВА ТУРЕЦЬКІ ЛІТАКИ.

Софія, Болгарія, 12 лютого (ЮП). — Болгарська телеграфічна агенція повідомила, що болгарська зенітна артилерія збила вчора два турецькі військові літаки, що летіли понад болгарською територією. Один пілот згинув, а другий був легко поранений та інтернований.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.00	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЧИ НЕ КІНЕЦЬ ІНФЛЯЦІЇ?

Біржева спекуляція, як нам здається, наших читачів мало обходить і ми не присвячували б їй уваги, якби не те, що теперішний наглий спад цін на вартостеві папери на нюйоркській біржі не звязувано з чимсь іншим, що нас усіх дуже обходить. Маємо на думці звязок з дорожнечою і спадом цін на товари.

Кожний з нас відчуває боляче на самім собі постійний зріст дорожнечі та що раз більший спад вартости доляра. Це усіх нас турбує, бо те, що заробляємо, не вистарчає на життя.

Цей нездоровий стан усі добачують, включно з президентом Труманом, який навіть заповів нам важкі часи, якщо не буде припинений зріст цін.

Наглий, сильний спад цін на біржеві папери є, як це звичайно на біржі буває, заповіддю чогось, що щойно наступить. Такий спад може бути теж наслідком надмірної спекуляції. Тоді говорять тільки про „зрівноваження цін". Тим звичайно пояснюють майже кожну наглу зміну в цінах на біржеві папери. Та тим разом не привязують економічні знавці до цього уваги. Вони беруть цю справу далеко ширше та глибше й це є те, що нас обходить.

Знавці кажуть, що є вигляди на добрі жнива в наступному році в таких розмірах, що буде повно харчів для Америки і на вивіз до Европи чи інших країн, які мають замало харчів. Уже це одно, як кажуть знавці, повинно спричинити подешевіння харчових продуктів, які, як відомо, пропорціонально пішли найвище вгору. Теж виявляється, що люди витратили вже ті ощадности, що їх поробили у війні й тепер зачинають більше рахуватись з грошем. Це завважено в першу чергу на торгівлі луксусовими предметами, бо вона останніми часами поважно підупала. Це видно навіть на збуті харчових продуктів, бо люди зачинають купувати, наприклад, не тільки що раз менше ліпших родів мясива, але взагалі мясива. Те саме є з одягом, обувою, тощо.

З цього заключають, що ціни на товари дійшли вже в Америці до самого верха і тепер мусять падати вниз та приноровитись до цього, що люди мають менше гроша. Це мусить статись обовязково в першу чергу з цінами на харчові продукти. Початок знижки вже зроблений, але цілий процес буде тривати так довго, поки не прийде до зрівноваження цін з тим, скільки гроша люди заробляють, бо ж це становить властиву купну силу.

Коли б так сталось, то остання реакція на біржі була б благодатю для цілого населення, хоч можливо крахом для декого зі спекулянтів. Це було б здоровим відгомоном на пересторогу президента Трумана, що мусить прийти до економічного краху в цілій країні, коли ціни не перестануть підійматись далі вгору. Спадок цін на збіжжя, який наступив по цій перестoрозі президента, вказує, що цей спад не спричинила сама спекуляція. Це є вислідом давнє придуманої й підготовленої акції боротьби з інфляцією. Куди воно піде, ще не знати, але вже є серіозні намагання цю боротьбу не тільки зачати, але й звести.

Конвенція в справі народовбивства

Кров мільйонів погибших мучеників зпоза гробу кричить за спізнене справедливість до оставших при житті людей. Під натиском цього крику Суспільна й Економічна Рада Обєднаних Держав узялася остаточно за начерк міжнародного договору („конвенції") в справі народовбивства. Український нарід зазнав упродовж своєї історії такого національного нищення і гноблення, що він добре розуміє суть такого злочину, яким є народовбивство. Та коли йде про інші народи, то їм треба пригадувати на „геносідіум" — „джіносайд" раз-у-раз доки ця справа не буде вирішена так, як вирішена напр. справа воювання трійливими газами або кулями „дум-дум".

З давної історії прикладом спроби винищення цілого народу може бути зруйнування Єрусалиму та розпорошення жидів по світі, а з новіших часів вирізання вірмен турками негайно після першої світової війни (в р. 1920). Усі згадані й незгадані приклади масакри людей, які потрясали сумлінням культурного світу, всетаки не призвели міжнародних установ до глибшої застанови над забороною народовбивства в міжнароднім праві і треба було щойно гітлерівських страхіть в Освенцімі, чи в Дахаві, щоб спонукати Міжнародний Військовий Трибунал в Нюрнбергу засудити 12 націстівських провідників (1. жовтня 1946 р.) на кару смерти за різні злочини, між якими був теж злочин народовбивства.

Щойно під час суду над націстами засвитало людям в голові, що це таке народовбивство. Тоді перший раз у міжнародних справах ясно стверджено, що держава це не нарід і тому держава не має права винищувати народу. Від тоді почалася міжнародна боротьба проти застарілого розуміння держави, в імені якої від непамятних часів довершешувано найстрашніших злочинів, включаючи й винищування народу.

Незабаром після присуду над націстівськими провідниками зібралася генеральна Асамблея Обєднаних Держав і 11. грудня 1946 р. там перейшла резолюція, щоб народовбивство вважати за міжнародній злочин і та щоб скласти відповідні параграфи для зясування злочину народовбивства. Знавець міжнародного права, д-р Рафаїл Лемкін, перший придумав назву цього злочину і окреслив його як „нарочне винищування людських груп, а це расових, релігійних, національних, мовних, політичних". Згадана Асамблея О. Д. з 1946 р. признала винищування груп таким міжнародним злочином, яким вважається в кожнім державнім праві звичайне вбивство людини. Асамблея доручила Суспільній і Економічній Раді приготовити відповідну конвенцію і піддати її під затвердження Асамблеї з р. 1947.

Опираючись на цій резолюції президент Труман у своїм посланні до конгресу з 5. лютого 1947, ствердив, що ця резолюція є дадекосяжним кроком в міжнародних справах, а проф. міжнародного права, Филип Джесуп, представник Злучених Держав в О. Д. ствердив, що сама дефініція народовбивства вже вказує на поступ у міжнароднім праві.

Після того начеркнено конвенцію і переслано до державних урядів для її розгляду. Начерк вірно відзеркалював засади, прийняті в резолюції. Людські групи зясовані як фізична цілість без огляду на це, чи це група расова, національна, релігійна, яка потребує охорони. Так, як людина має три фази в житті: фізичне існування, біологічне продовжування (дорогою розродження) і духовну тривкість, так теж і в групі людей передбачено можливості: простого вбивства, недопускання до розродження і розбивання родин. В релігійній і культурній ділянці можна допуститися народовбивства через усування релігійних та культурних провідників, через винищування установ і предметів, при допомозі яких поширюється духове життя, або через розвал домів для релігійного культу, шкіл, скарбів мистецтва та культури.

Коли хтось винищує духовних провідників, то вже тим самим причиняється до занепаду сил, які обеднують цілі групи людей. Це особливо вжне для існування релігійних груп. Коли знищиться релігійного провідника, тоді паде релігійна група, хоч вона фізично й дальше існувала б.

Та коли начерк конвенції ясно говорить про існування релігійних груп, то не можна ще було ясно придумати засоби для їх збереження. Треба наперед ясно здефініювати, в чому полягає злочин в понятті міжнародного права, признаного цивілізованим людством. Зразок таких прав маємо в заборонії морського розбишацтва („пірати"); в торговлі жінками й дітьми, як невільниками; в торговлі опіюму, в підробливанні гроші і т. п.

(Докінчення на стор. 3-тій).

Микола Чубатий.

Чи Лазар Каганович успокоїв Україну?

Кілька місяців після заломання Гітлера світова преса донесла про велику чистку, що її стала переводити в Україні москалями опанована Комуністична Партія большевиків України. Чистили тоді апарат адміністраційний, чистили теж верхівку комуністичної партії, чистили академію наук та спілку письменників підсоветської України. Всім їм закидали одно: український націоналізм, себто український патріотизм, наново пробуджений в часі війни боротьби проти націстичних орд Гітлера.

Чистку спершу переводив всесильний диктатор України Микита Хрущев, генеральний секретар комуністичної партії в Україні та водночас премієр міністрів, себто губернатор української провінції червоної Росії. Мимо соток страчених та тисячів засланих на каторжні роботи, Хрущев показався замало енергійним в очах Кремля, тому Політбюро вислало йому на допомогу „залізного комісаря", знаного вже в Україні з кривавих подвигів шурина Сталіна, Лазар Кагановича. Він мав доповнити діяльність Хрущева та остаточно спацифікувати Україну як колись перед 18 літами.

Микита Хрущев лишився тоді тільки премієром міністрів України, натомість Лазар Каганович став генеральним секретарем комуністичної партії, себто правдивим диктатором України. Дехто говорив вже тоді навіть про заломання та близьку ліквідацію Микити Хрущева, одначе показалося, що так не є.

Микита Хрущев це вже новий вихованок Советів, большевик, каріерист та вірний слуга Сталіна. Він не з таких, як старі большевики, що вважалися товаришами Сталіна та його спільниками в управі державою, яких можна було трактувати як рівних або зліквідувати. Хрущева можна й упокорити й знов піднести як доброго слугу та повірника. Так теж й сталося.

Кремль прислав в Україну Лазаря Кагановича в характері головного диктатора, а Хрущев зійшов на друге місце. Каганович розпочав свою роботу успокоєння України та знов завів в Україні режим твердої руки, що колись давав добрі успіхи. Та тепер показалося, що часи змінилися. Його залізна рука показалася таки за слабою, бо психологічно Україна перейшла теж духову еволюцію. Українці вже призвичаїлися навіть до большевицького терору, який перестав їх страхати. Люди, що прибули зпід червоної влади розповідають про цю переміну в душевнім наставленню українських людей.

Чого ці люди вже не переходили під Гітлером, чого вони вже не переживали перед тим в часі двадцятьлітної терористичної влади большевиків! Одним словом вони перестали вже боятися большевиків і супроти такого душевного наставлення мільйонів і залізний комісар став безсильним.

По Україні мимо влади Кагановича ширився повстанчий рух, що огорнув не тільки Західну Україну, Карпати та Полісся, але також поважні простори України на захід від Дніпра. Про цей революційний рух доносила чужинецька преса. Правда її відомости нестислі та нерідко баламутні, бо вони проходять дуже трудно крізь залізну куртину, одначе є фактом, що в Україні шириться повстанчий рух.

Про рух українського опору навіть недавно в одній із своїх промов знов згадував Микита Хрущев та взивав українське населення до боротьби з ним. Значиться, революція в Україні стала хронічною недугою советської влади; небагато поміг й залізний Каганович.

Мимо недавної чистки серед інтелектуальних сил, таки український націоналізм, совет-

(Докінчення на стор. 3-тій).

Оповідання Підмогильного у фейлетонах „Свободи"

З метою дальшого познайомлення американсько - українського загалу з творчістю українських письменників, які в найстрашніших умовинах терористичної підсоветської дійсности „образами і обрізами" продовжували боротьбу за Україну, український нарід та його духовість, з чергового числа „Свободи" почнемо передруковувати у фейлетонах збірку оповідань Валеріяна Підпольного: „Сонце Сходить"; „Третя Революція"; „Син"; „Проблема хліба", „Собака"; „В епідемічному бараці" та „Повстанці". Видані в підсоветській Україні і засуджені советською комуністичною критикою за „націоналізм", оповідання були перевидані „Українським Видавництвом" у Львові в 1942 році під редакцією Святослава Гординського.

Валеріян Підмогильний (народився в 1901 році) належить до найбільш талановитих письменників, що їх видала Україна за перший десяток років советської окупації та яких знищив жорстокий окупаційний режим. Найбільше вславився своїм романом „Місто", виданим в 1928 році в підсоветській Україні. Сам він походив зі села і був ворожий місту, головно тому, що на ньому пробував опертися окупаційний советський режим. За це на нього колись з великою лютню був накинувся Постишев. Він говорив: „Одне з центральних корінних питань нашої революції є, як нам відомо, питання про взаємини міста і села; питання про керівну ролю пролетарського міста щодо трудящих села. Як же зображають наше радянське соціялістичне місто антирадянські націоналістичні елементи в своїх творах? Візьміть, наприклад, такий твір, як „Місто" Підмогильного. Соціялістичне місто в його зображенні — це вигнище експлуатації селянства, провідник розкладового впливу на село, розїдаючий національного духа українського народу. Степан Радченко з „Міста" Підмогильного, приїхавши до міста, бачить там тільки морок, мерзенність, проституцію, бюрократизм. Ні пролетаріяту, ні взагалі будь-яких здорових сил в цьому місті, зображеному Підмогильним, не побачите. Так зображає ворог у художній літературі соціялістичне місто, намагаючись подати справу так, що соціялістичне місто чуже і вороже українському народові, що сили українського народу — на селі, розумій — в куркулеві. На цьому творі ви можете побачити чіткий антирадянський розділ української літератури".

В противагу большевицькій „пролетарській романтиці" (про пролетарів писати „должно, про селян можно"), Підмогильний, як і інші українські селянські письменники намагались творити селянську романтику. До цеї категорії творів належать теж оповідання, що будуть передруковуватися у фейлетонах „Свободи", головно „Третя Революція". Не маючи іншого виходу, Підмогильний пробував в цій повісті навіть „романтизувати Махнівщину", видвигала проти нього недорічний закид большевицька критика. Діло не в тій „романтиці", але в цьому, що Підмогильний при цій нагоді переїхався по державній комуністичній партії. З оповідання — твердить большевицька критика — „виходить так, наче б то на чолі революційного руху йшов батько Махно, за ним селянство, мов земля їх родить, а большевики бігають за Махном і сметанку збирають. В Підмогильного комуністична партія — це купка комбінаторів, що не мають звязку з масами, а шляхом шпіонажу, змов, користуються великими ділами інших людей". А Підмогильний без сумніву знав, що пише і мав до цього підставу.

ОЛЕКСІЙ АНДРІЄНКО.

Я БУВ НА „РОДІНЄ"

24)

(Закінчення).

Переходячи у місцевих мешканців із рук в руки, я, нарешті, потрапив в ту вузеньку смугу землі, яка ділить два великих світи: світ неволі і світ волі. Вузенька смуга землі з одного боку якої панує влада червоного кривавого прапору, а з другого боку невідома країна, що притягує тебе своєю волею...

Треба переступити цю межу, цей кордон, зробити всього декілька кроків і... або віддати життя за наглу спробу, або стати вільною людиною.

Коли б сюди підвести мільйони советських людей і сказати їм: Ось межа! Там воля! Втікайте- Я на вас буду стріляти. Хто добіжить, хто залишиться не вбитим, той буде мати щастя! Я впевнений, що всі б побігли. Можливо навіть, що бігли б і ті, хто мусів би стріляти.

Назустріч мені вийшов советський солдат в уніформі з машиновим пістолем в руці.

—Привів вам ще одного! — сказав мій німець — опікун.

— Давай його сюди!

Я подивився в обличчя советському солдатові. Все обірвалося, смертельний жах сковав моє тіло. Переді мною стояв Мітька. Той самий Мітька, що пяний вбив Ніну Мишківську і вирвав з наших лав Тетянку і Михайла. Це було більше року тому, але його обличчя я не в стані був забути. Це обличчя зовнішньо гарне, але одноразово мало страшні риси злочинця.

— Ну, чого ж стоїш? — Ходім!

Ноги відмовлялися рухатись. Язик присох і не повертається. Я не міг а ні говорити, а ні думати... Я окамянів. Піти назад? Убє! Іти з ним? На смерть? Я незнаю, як мої вуста прошепотіли: — Мітька!

— Е, та ти знаєш мене? Звідки, хлопче? То йдемо, чи ти до землі приріс?!

Важко ступаючи, я вирушив за ним. Ми підійшли, до лісової будки для чатового. Крім нас нікого не було.

— Ну, от, — сказав Мітька, — звідси по стежці іди прямо. Збитись неможливо. Дві сотки кроків — і на волі! А тепер розповідай звідки мене знаєш? Земляк чи що? Курський?

— Ні... Я так знаю... Випадково... Бачив вас дорогою.

— Дорогою? — Мітька зміряв мене своїм поглядом. — Дорогою імя не підбереш, а ти мене на імя назвав. Мітька, ну, Мітька і буду... Та що ти тремтиш, — боїшся?

— Ні, не боюся я. Мені тепер все рівно: не вийшло — не треба. Не боюся я тебе, — майже закричав, не перебити вам всіх нас. Ну не тягни: підемо і вбивай зразу ж. Живим не віддамся: ліпше вбивай.

— Та що ти, хлопче! Для чого мені тебе убивати? Чого ти на мене... скажи звідки мене знаєш?

— Ну, добре, скажу! Не думай, не злякаюся! Пам'ятаєш, на шляху було... Ми йшли колоною, додому поверталися... А ти..., ти тоді нашу дівчину Таню взяв, Михайла убили, Ніну...

— Мовчи! — дико закричав Мітька, а потім тихо, з неприродньою біллю в голові стинаючи зубами, вимовив: — мовчи... пам'ятаю.

Він майже впав на ослін коло сторожки, схиливши голову на руки і мовчав. Я стояв перед ним і не розумів, що трапилося. Було дуже тихо. День наближався до вечора. Десь за лісом одноманітно дзвеніли дзвоники, привязані до ший коров. Там паслася череда. Кліпаючи крилами, сіла на верхів'я сосни гава. Вона подивилась на нас, помахала дзьобом і, вирішивши, що людям потрібна самітність, полетіла далі.

— Пам'ятаю, як пам'ятаю — вимовив, накінець, Мітька. — Спокою не маю. Стоїть вона, ваша дівчина перед очима у мене. Стоїть, дивиться на мене переляканo і говорить: „Мітька, для чого ти це зробив?" — Для чого я тоді зробив це? Який біс мене тоді штовхнув?... І не знаю. Ніби не я був тоді, а звір, якийсь не своїма очима дивився, не своїми руками робив. Та хіба мені проститься це? Хіба люди подарують?... Ех, не можу тепер я і на людей дивитись: огидно на себе, огидно на людей. Тварина! Гірше тварини! Тварина, вона нічого, вона не підла, а ми підлі: своїх людей мучимо... Іди, хлопче, туди, іди, Бог з тобою! А мене не бійся, плюнь на мене — мені легше буде. Я тут залишуся, людей спасати буду. Знаю: рано чи пізно накриють мене. Я того й чекаю. Коли на смерть піду, тоді змиється душа. Розумієш: душа змиється. Я зараз би зідрав з себе шкіру, щоб тіло одно лишилося, і по снігу валявся б, валявся, щоб охолов в мені вогонь... Ох, пече мені в середині, як пече! Іди хлопче, не бійся мене. Сиджу я тут із-за прощення. А чи буде воно мені?...

— Мітя, дай твою руку мені, дай!,— сказав я тихо з сльозами на очах. — Дай мені! Ми всі нещасні. Бог нам всім простити мусить, ми ж невільні, ми невинні.

— Дякую, хлопче, дякую... Іди, не треба руки, забруднена вона... в крові... Він махнув рукою, показуючи мені шлях і відвернувся вбік. Дуже його плечі затремтіли від підступивших до горла сліз.

Я пішов. Коли стежка повертала вбік, я озирнувся назад. Мітьки не було. В лісній глуші, на передовій советській варті, цей простий чоловік молив у Всевишнього про прощення за злочини, виконані злочинною людською владою.

Чи помилує його Господь? Помилує. Простим і ми йому.

За поворотом почалася Американська окупаційна зона Німеччини.

Я був на волі. Тяжкий вантаж переживань, страждань, свідоцтв мук кривавих злочинів залишились далеко заду, під червоним прапором.

Д-р Л. Мишуга.

Панамериканськo-українська допомога визвольним змаганням українського народу

(Доклад, виголошений на нарадах Панамериканської Української Конференції в Ню Йорку).

4)

Політично - науково - інформаційна офензива.

Ми знаємо, що ніяка логіка не заставить нас змінити себе до такої міри, що б ми сказали, що від завтрішнього дня не шлемо ні одного цента до Европи, а весь зібраний гріш вжиємо тут на місці на нашу акцію допомоги визвольним змаганням України. Таке вже наше серце. Та й не треба, щоб аж до цього дійшло! Треба тільки, щоб увесь наш загал та його провід зрозуміли, що нашим головним завданням є рятувати Україну в такий спосіб, який є дуже важний, а недоступний десяткам мільйонів поневолених наших братів. Саме тому, що це є наше головне завдання, ми повинні призначувати на його виконання бодай третину тих жертв, які складаємо на українські цили поза нашими країнами.

Коли Тома Пейн рвався на фронт, старий Венямин Франклин спинював його, кажучи, що є багато таких, які можуть стріляти з „горла гармати", і вмерти за батьківщину, але він повинен жити і виконати те, чого інші виконати не вміють, чи не можуть, та стріляти до ворога „думками з голови" і таким чином ворога ослабити і розкладати, а своїх борців піддержувати. Пейн не доконав нічого як вояк, але як памфлетист проти „тиранії, яку як чорта не легко пермогти", доконав чудес. Таке є й наше завдання. Нам треба повести у всіх країнах американських континентів науково-інформаційну офензиву в справі України, яка є так само потрібна як офензива з гарматніми вистрілами, коли Україна має визбутись кремлівської тиранії й „російського диригента". Ми цеї справи ніколи не ставили у такій площині й так радикально. Нині, коли американські країни створили панамериканський фронт і заважують на творенні нового ладу в світі, є в постійнім конфлікті з советською агресією, треба нам обовязково посилити у всіх цих країнах українську інформативно-наукову працю, притягаючи до неї якнайбільше визначних осіб у тих країнах, де ту працю ведемо.

Звертаю увагу теж і на нові методи інформування, яких тепер вживають різні пропагандні бюра, намагаючись подавати інформації чи інтерпретації скоро й в такий спосіб, щоб вони були приступні для якнайбільшого числа людей. Маю на думці платні оголошення у пресі. Бувають уже навіть такі оголошення як про вечерю, яка виясняє користи зі жидівської колонії в Біробейджан. Знов про жидівську боротьбу в Палестині були сотні різних оголошень. Крайня жидівська революційна організація Іргун Цвай Леумі розголошує так не тільки свої кличі та цілі, але й погрози тим, що будуть проти них. Цими днями читали ми величезні платні оголошення навіть такої організації як Комітет Допомоги Плянові Маршала, якого головою Генрі Л. Стимсон. Так теж розголошують американські поляки вісті про Польщу, а литовці про свою визвольну боротьбу. Так і ми повинні б розголошувати справу України, а зокрема тепер боротьбу Української Повстанської Армії, апелюючи до публичної опінії, щоб взяла в охорону борців цеї Армії.

Ми, що живемо на американсхких континентах, повинні теж зорганізутати маніфестаційний голос у справі самостійної України, який висказали б представники, які щойно вийшли з України, як і представники усіх українських осередків по цілому світі.

Подібний „Голос Вільних Поляків" організують вже тепер американські поляки, хоч ця маніфестація має відбутись в Злучених Державах щойно в травні 1948 року. Ці представники прибудуть з 5 частин світу. Хоч їх числом не буде багато, але зате, кажуть американські поляки, їх моральна сила буде велика і вона скріпить політичну акцію за вільну і незалежну Польщу.

Ми вже зробили в цьому напрямі один крок, бо вже зорганізували панамериканськo-український голос. В іншому рефераті буде ширша мова ще й про цей дальший крок в акції допомоги визвольним змаганням українського народу.

При цьому памятаймо, що усіх тих акцій конечно треба ще й на це, щоб піднести на американських континентах українського духа, нашу жертвенність, нашу любов до країни батьків наших. Теж і нам самим треба такої книжки, чи такої повісти, щоб у часах, коли український нарід на хрест розпинають і коли там в Карпатах, на Сибірі, чи в тюрмах одні життя віддають, а другі мучаться, ми, читаючи про це, могли вглянути у нашу власну душу, так, як вглянув в свою душу американський генерал революційних часів Робердо, котрий прочитавши памфлет Пейна „Криза", про терпіння американських борців, заявив: „Чи ти знаєш, як я почував себе, прочитавши це? Що я був гниллю, гниллю у цілому своєму єстві".

Ось так порівнав генерал свою жертву з жертвами героїв...

Теж не забуваймо, що великою й конечно потрібною є культурна праця, хоча вона не потрясає сильніше людськими почуваннями, як життя, віддане цілковито якійсь ідеї, як героїчний бій, горoїчна смерть. Сильніше слів українських культурників, що згадують славне минле і мурують про славну будуччину звучить таки боєвий голос Марини в згаданій уже „Патетичній Сонаті" М. Куліша: „Покійниками не ввоюєш — гей, якби повстанці", або ‚гармат би нам та кулеметів замісць мрій, тату".

Без ревізії нашої власної душі, ми далеко не зайдемо з нашими новими плянами сильнішої допомоги Україні, що є в огні й крові. Ми теж не підхоплюємо тих, що мали б і по нас це діло продовжити, але не знаємо ні години, ні дня, коли Україна визволиться, тільки віримо, що так мусить статись. Воно може здійснитись скорше, коли і ми сповнимо свій обовязок, ставши у цій праці рамя об рамя з тими, що вийшли зпід Советів, бачили пекло в Україні й були в ньому, а тепер як українська політична еміграція вважають першим обовязком свого життя допомагати визвольним змаганням України.

(Дальше буде).

З життя української еміграції

Різдво, Новий Рік та Йордан української колонії у Фрайбургу

Українське громадянство м. Фрайбурга урочисто відсвяткувало цьогорічне Різдво Христове Службою Божою, відправленою о. дек. Ігн. Галушкою та мужеським хором під диригентурою мгр. А. Літинського. Церква була виповнена вщерть вірними. Переведена збірка на фонд Апостольської Візитації дала з Йорданською збіркою около 1,300 Рм. На заклик ЦПУЕ, плекаючи нашу Різдвяну традицію, мужеський хор обійшов з колядою майже всіх українців м. Фрайбурга першого та другого дня свят та зібрав на культурно-наукові цілі около 3,000 РМ.

В одній з фрайбургських відомих заль, гарно удекорований зеленню, килимами, національними прапорами та державною емблемою, українська колонія м. Фрайбурга зустріла спільно Новий Рік. На цю репрезентаційну українську забаву запрошено відпоручників французької окупаційної влади та чужинецькі національності з Фрайбурга. Заздалегідь подбано про артистичну програму, в яку входили: національні групові та сольові танці, виконані нашими студентами в національних строях та хор ревелєрсів, зорганізованих недавно мгр. В. Літинським.

Цьогорічний Йордан українська колонія міста Фрайбурга відсвяткувала традиційно Співаною Службою Божою, відправленою о. протопрозв. Ю. Боднаром в асисті о. дек. Галушки та о. Григоровича, діяконували о. Качмар та докторант Богословії В. Маринович. Співав мужеський хор під батутою мгр. В. Літинського. Церква була виповнена вірними українцями та чужинцями, (німці, французи й ін.). По Службій Божій відбулося Водосвяття при масовій участі вірних при поблизькій околиці, прибраній гарно ялинками та прапорами. Євангелію та Трійці несли чільніші укр. громадяни. Тогож самого дня, неділя 18. І. 48. о год. 5-ій по полудні мужеський хор під керуванням мгр. В. Літинського в цій же самій церкві Марія Гільф дав концерт українських колядок для чужинців, при якій нагоді зібрано около 300 МР на студентські цілі. Чужинці були захоплені українським церковним обрядом, про що свідчать статті в німецьких газетах.

Дня 19. І. 48. в салі УМКА — Фрайбург улаштовано заходами укр. Пласту спільну Просфору, на якій було присутніх около 80 осіб. Були теж присутні відпоручники укр. духовенства, організацій, франц. окуп. влади, ІРО, чужинецьких організацій і т.п. та гості. Просфору розпочато молитвою о. протопрезвітором на фр. зону Ю. Боднаром та хоровими виступами колядок і щедрівок. Для звеличання вечора причинився відомий молодий талановитий піяніст Мірошник, який виконав кілька клясичних творів. Слідували тоасти відпоручників після яких многолітствіє співав муж. хор. Шеф ДП фрайбургської округи подякував укр. Пластові за запрошення на перший його український вечір, який дав йому змогу ближче пізнати українську традицію та велику культуру, які дають доказ, що українська нація заслуговує на краще майбутнє. Промовою скавт-майстра Р. Мариновича, Упов. Укр. Пласту на франц. зону закінчено офіційну частину вечора. На закінчення мужеський хор виконав кілька повстанських маршів, стрілецьких народніх пісень. Відтак відбулась забава з танцями.

Осок.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Д-р ПАВЛО ЛИСЯК

На скитальщині, в англійській зоні в Німеччині, помер у січні ц. р. д-р Павло Лисяк, адвокат і б. посол. Покійний закінчивши правничі студії на львівському університеті, спеціялізувався на університеті у Відні в ділянці політичної економії, в якій згодом став одним з найкращих знатоків на Західній Україні. Деякий час Покійний носився з думкою наукової університетської кар'єри, до якої дуже його заохочував славнозвісний український професор права д-р Станислав Дністрянський. Та перша світова війна перечеркнула ці пляни. Перебувши її в австрійській армії, д-р Лисяк поселився в осени 1918-го року у Львові, де брав активну участь в усіх приготуваннях до 1-го Листопада, себто до перебрання влади в Західній Україні українським народом і урядом. Підчас цих бурхливих днів Листопада 1918 р. Лисяк одружився з Міленою Рудницькою, тодішньою політичною діячкою, головою Союзу Українок і посолкою. Переїхавши до Відня д-р Лисяк став редактором „Українського Прапору", а по повороті в 20-их роках на Західну Україну віддався адвокатурі і журналістиці. Підчас останніх виборів до варшавського сойму, д-р Лисяк став одним із послів від Українського Національно-Демократичного Обєднання (УНДО). Коли большевицькі війська наближалися до Львова в р. 1939 — Покійний подався на Захід з десятками тисяч інших наших політичних і громадських діячів і оселився спершу в Кракові, опісля в Німеччині, де був одним з провідників і організаторів скитальницького життя в англійській зоні.

Незвичайно мила і погідна вдача Покійного зєднала Йому на протязі життя багато приятелів, які з правдивим жалем і сумом згадуватимуть д-ра Павла Лисяка як людину високої культури, знання, непересічних здібностей і прегарного характеру.

ЧИ ВИ ВЖЕ ВПИСАЛИ СВОЇХ ДІТЕЙ ДО У. Н. СОЮЗУ? КОЛИ НІ, ВПИШІТЬ СЕЙЧАС!

Чи Лазар Каганович успокоїв Україну

(Докінчення зо сторони 2-гої)

ського окреслення, не заник, себто не заникли патріотичні почування серед всіх українських письменників. В останнім часі увага советських погромщиків зосередилася була на старшім поеті Максимі Рильськім. Преса доносила знов про різні його націоналістичні ухили, одначе нічого не чувати про його кару чи ліквідацію. Навіть, як здається, не усунули його зі Спілки Радянських Письменників України, а відсунули його тільки з провідних становищ.

Натомість чистка захопила новий набуток Спілки Радянських Письменників, як Михайла Рудницького, Петра Карманського та других, яких мали викинути зі спілки за їх буржуазні погляди.

Скропилося також на тих нечисленних галицьких вчених, що остали під большевиками. Є вістка, що історика Івана Крипякевича, проти якого вже давніше підносили закиди націоналізму та буржуазности, тепер мали заслати на Сибір. Є деякі теж вістки про ліквідацію українїста академика Михайла Возняка, депутата до Верховного Совету.

Починивши таке спустошення Лазар Каганович відійшов з України відкликаний на двір червоного царя Сталіна, щоби обняти уряд містопреміера Совєтського Союзу при боці Сталіна. На Україні лишилося по старому. Повстанча акція далі діє, а український націоналізм — так большевики прозивають природну любов до рідної української батьківщини — живе далі серед українських інтелектуалів.

Побувши в Україні більше року в характері диктатора, генерального секретаря Комуністичної Партії большевиків України, Каганович відійшов, а його місце секретаря партії заняв знов Микита Хрущев. Щоби дати йому змогу присвятити більше часу пацифікації України Кремль звільнив його з обовязків премієра України. Це місце заняла відома вже особа советської аристократії в Україні, Коротченко, людина молода, вихованок вже советських інститутів для покинених дітей, так званих „неприторних", себто українець, вихований вже Советами на яничара рідної землі.

Видно дворічна диктатура Лазаря Кагановича над Україною переконала й Кремль, що залізна рука теж вже не в силі задавити української стихії, тому повернув на своє старе місце давніше упокорений Хрущев. Видно на Кремлі побачили, що коли не помагає в Україні терор, то треба повертати до більше уміркованих способів, не дразнити українців Лазарями з Кремля, але радше уміркованими способами приєднувати їх до „родіни" в часах, таких критичних для советської імперії.

КОНВЕНЦІЯ В СПРАВІ НАРОДОВБИВСТВА

(Докінчення зі стор. 2-гої).

Юрисдикція над такими злочинами є розмірно легка, бо в конвенції сказано, що кожна держава має обовязок нищити й карати такі злочини на своїй території, хоч би злочин був сповнений закордоном. На подібний лад складений начерк закону про кару для поодиноких проступків в народовбивстві.

Одначе, коли йде про кару на державні уряди, які допускаються народовбиства, то тут справа не є легка. Такий уряд мусів би бути покликаний перед орган Обєднаних Держав і щойно тоді може прийти до складення міжнародного трибуналу.

Із зрозумілих причин начерк конвенції в справі народовбивства не прийшов під наради Асамблеї Обєднаних Держав в 1947 р. Росія, яку можна сміло обвинувачувати в сповнюванні цього злочину, робила усі можливі перешкоди, щоб не дійшло до нарад над конвенцією в справі народовбивства. Тому тепер Суспільна й Економічна Рада щойно підготовляє її точну редакцію. З огляду на теперішнє напруження між Советами й Західними Державами треба передбачувати не лише дальшу обструкцію, але й науковий саботаж конвенції з боку Советів.

Це передбачують різні чоловіколюбці й тому вони відзиваються до всього світу за швидким прийняттям конвенції в справі заборони народовбивства. Недавно провідні державники й письменники світу оприлюднили відповідний маніфест, який, коли б прийнятий Обєднаними Державами, міг би стати Великою Хартією Життя й Культури і міг би зробити з О. Д. твердиню для всіх народів, рас, культур і релігій.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

МИСТЕЦТВО ПРИРОДИ. — Сніг та морози виробили це чудо, що є зимовою прикрасою Мишигенського озера.

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

БРУКЛИН, Н. Й.
Коляда 53 Відділу СУА

Дочки України, 53-тий відділ СУА, зрозуміли тяжке положення братів і сестер на вигнанню, котрі скитаються по таборах в голоді й холоді та очікують помочі. Членки Дочки України пішли з колядою по хатах і заколядували $313.30, щоб такою поміччю улекшити їх гірку долю.

Колядували членки відділу: А. Васько, М. Бардак, А. Зазуля, С. Зазуля, А. Братковська, В. Васько, М. Гав, Л. Баран і Ю. Мудрик, а помагали хлопці: Г. Хорко, В. Безгацький, П. Крук, І. Лапутка і П. Возняковський.

Жертвували по $5: В. Палащук, М. Малко, І. Сенько, Л. Гаржва, Кравець, Н. Серлик, Д. Біленький, Е. Білаш, Д. Висоцький; по $4: М. Повроснік, Ю. Білащ; по $3: Г. Волічинський, Н. Сибрівський, Д. Кмита, І. Тимишин, М. Турис, Н. Карсенський, С. Посікера, Ю. Павчак, Ф. Савчишин, П. Корейко, І. Бішко, о. А. Лотович; К. Голуб $2.50; по $2: Р. Шевчук, Г. Бардак, П. Дубовецький, Р. Мікіян, І. Забабський, Г. Саламін, Г. Габрик, А. Кулявий, А. Леберис, П. Малицький, І. Братковський, К. Балко, Т. Бодак, Й. Козак, Ч. Шейка, А. Братковський, Г. Васько, Н. Сторожук, Р. Шевчук, С. Гобер, В. Савіцкий, І. Бартасевич, С. Костів, О. Глинський, С. Вереблянський, В. Галаш, Д. Політовський, Й. Карп, Е. Карп, М. Бюла, А. Бюла, Д. Підгірний, І. Крук, А. Отенбрайт, В. Зараска, І. Безгацкий, Г. Бурбуляк, Р. Посікера, С. Прихітко, А. Хорко, М. Кіт, Й. Саний, П. Квас, п. Тарамда, Г. Сидорко, І. Кмита, А. Гаврищко, Р. Лотський, А. Дзюба, М. Сколодз, Ю. Корбуло, М. Шимко, С. Музика, А. Тижник, І. Азукас, С. Гриб, Т. Сорока, В. Зазуля, К. Комаринец, Т. Мудрик, І. Гаврищко, Т. Біленький, С. Крук, М. Бурбуляк, В. Боган.

А. Кравчук $1.50; по $1: М. Мигаль, Д. Сенюта, С. Годованьска, Г. Руді, В. Шимчишин, О. Гвязда, В. Гав, П. Федик, Л. Кісь, М. Запісоцка, М. Шарко, С. Глушко, П. Дебайло, І. Дупак, В. Возняковський, П. Маліцький, Ю. Палащук, В. Зелем, П. Дикий, А. Цюпа, Й. Возняковський, В. Костів, М. Микитен, п. Добровоцький, П. Задорецький, В. Клозник, В. Курило, С. Занько, Т. Чорковий, М. Безгацкий, І. Лобур, Д. Скіцко, М. Костів, В. Токарський, А. Дикий, А. Клінтон, М. Сукмановський, Й. Врубель, Д. Дзьобо, А. Гук, В. Сукиановський, Г. Хорко, Г. Сокол, П. Крук, С. Сукмановський, О. Мудрик, М. Вояінський, Н. Бень, С. Фармасевич, Й. Ставац, І. Лахман, М. Панчишин, А. Шеремета, М. Майбук, А. Піскор, Ф. Кузьма, І. Крук, С. Дзьобо, А. Волох, Т. Гудз, п. Лебедь, С. Лапутка, І. Костів, Г. Балко, А. Романчук, Н. Кач, Г. Рибак, А. Тимошко, П. Шимко, А. Гулок, Грегораш, Ф. Когут, А. Пагут, А. Цюпа, Т. Мойсей, М. Петрина, І. Чабаранок, І. Тимозек, М. Юрочко, В. Матіяшек, П. Петрук, М. Заверуха, М. Павлин, П. Канюка, І. Дахновський, Е. Пагут.

З цього $213.30 пересилається до Злученого Українського Американського Допомогового Комітету в Филаделфії, а $100 до Стемфорду, також на поміч скитальцям.

Дочки України складають щиру подяку всім жертводавцям як також і тим, що ходили колядувати.

О. М.

З ЖИТТЯ ГРОМАД

ДІТРОЙТ, МИШ.
Коляда 31 від. СУА: $237.50

Членки 31 відділу Союзу Українок Америки рішили цього року скріпити збіркову акцію, звязану з традиційною Колядою. Колядували три дні такі пані: Микитанська, Слободян, Кравчук, Франків, Королевич, Косій, Савка і Біловус, яких возив автом без ніякої винагороди студент Ярослав Біловус. До кількох родин возив це теж п. Микитинський. Ми відвідали 82 родини. Крім одного всезнайка всі приняли нас людяно і ми ствердили, що щодо жертвенности наш нарід зробив великий поступ. Це заохотило колядниць до цеї міри, що рішили ходити з колядою кожного року. Вони завважили, що з коляди є не тільки матеріяльна користь, але й моральна. На звук коляди „Бог предвічний" наші люди неначе переміняються, стають ліпшими, привітливішими, а навіть ніжними, співаючи зі слізми в очах.

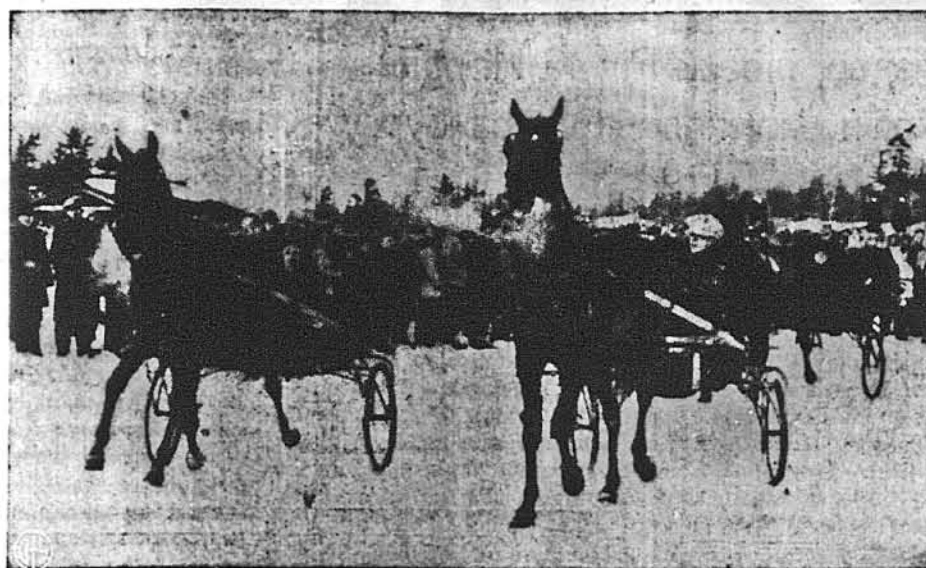
У нас в Дітройті цьогорічна коляда випала надзвичайно добре. Ходили з колядою майже всі товариства і колядували на різні цілі: загальні й церковні. Кажуть, що загально заколядовано на ці цілі до $10,000.

З нашої коляди ми призначили $100 на Український Конгресовий Комітет, других $100 на Український Католицький Семинар у Вашингтоні, а решту, по обтягненю дрібних видатків, вислано до СУА на видання творів Лесі Українки і пресовий онд.

Коляду зложили: В. Нечай $15; Й. Квичик $10; по $5: Й. Біловус, М. Гирус, П. Будзол, І. Мельник, Укр. Дем. Клюб, Е. Заблоцький, К. Франків, Г. Стельмах, Б. Пичинога, А. Ковальчук, Антін (Тоні), М. Чуваф, Т. Низа, М. Королевич, Й. Стельмах, А. Кос, Й. Татарин, В. Кук, Укр. Горожанський Клюб, П. Біловус; по $3: П. Ковальська, П. Глива, П. Гащин, М. Дацьків, А. Батужинська, А. Дацькевич, Й. Плент, Д. Возьняк.

По $2: Й. Романюк, О. Джавала, П. Гирус, Р. Семків, К. Хомяк, Й. Білобривка, П. Дидмян, М. Бубель, В. Холявка, С. Білиця, Т. Красневич, П. Турецький, Укр. Сестрицтво, І. Лукавий, А. Кравчук, І. Микитинська, М. Слободян, М. Лагуцький, П. Дубик, А. Старик, Т. Фірман, А. Сенів, Д. Палуляк, П. Ониськів, О. Польовий, П. Беднарський, М. Гулій, В. Дорош, С. Качмар, М. Ячишин, М. Голик; по $1: А. Руда, З. Фралович, М. Данилишин, М. Матраль, А. Бугай, П. Бацьмага, П. Грей, В. Кульчицький, Х. Дикий, А. Москаль, М. Бендина, Й. Романів, М. Королович, П. Жук, Д. Слободян, Т. Пичинога, Д. Кравчук, Д. Микитинський, П. Войтович, В. Гумен, А. Біловус, М. Турецький, М. Маніц, П. Бендина. Решта дрібними.

Анастазія Г. Біловус.

КІНСЬКІ ПЕРЕГОНИ НА ЛЕДІ.—Американці здавна люблять кінські перегони за візками. Це на провінції свого роду „товариські сходини". Та перегони відбуваються звичайно літом та осінью, що декому задово ждати на літо, бо тут бачимо перегони на леді та повно людей, що приглядаються перегонам та ще певно й вступ заплатили, щоб їх бачити.

РАДА БЕЗПЕКИ ВІДЛОЖИЛА СПРАВУ КАШМІРУ.

Лейк Соксес, Н. Й., 12. лютого. — Рада Безпеки ОД відложила сьогодні на неозначений час вирішення індійсько-пакістанського непорозуміння щодо князівства Кашмір. В наступному тижні Рада розглядатиме ще справу обвинувачення Покістану проти Індії за народовбивство.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

Прохаємо читачів „Свободи", що змінюють свою адресу, виповнити оцей бланкет, подаючи доконче стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати його в листі з 10 ц. поштовими значками до адміністрації „Свободи". 10 ц. треба доконче залучити на покриття вироблення нової металевої плити.

Імя й призвище ______________________ Ч. від. ______

Стара адреса ______________________

Нова адреса ______________________

____

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ГАНОВЕР, ПА. — Бр. Преобр. Господнього, від. 29, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. лютого, в годині 2. пополудні. Просимо всіх членів прийти на час на ці збори. — С. Грозно, предс.; А. Хромчак, кас.; М. Малищак, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. лютого, точно в год. 2. пополудні. Просимо, щоб всі члени як один прийшли на ці збори, бо є важна справа до полагодження. — В. Новак, секр.

Чи Ви вже вписали своїх дітей до У. Н. Союзу? Коли ні, впишіть сейчас!

ПОШУКУВАННЯ

МАРІЯ ОЛЕКСОВИЧ, дочка Катерини, пошукує вуйків **ВАСИЛЯ І СТЕФАНА ФЕДЯЧКО,** з маминої родини, і також із татової **МИКОЛИ ОЛЕКСОВИЧ.** Мають перебувати в околиці Ню Йорку. Голоситись на адресу: PETER DWORIANYN, 33Milton Ave., AMSTERDAM, N. Y.

ОЛЕКСА МАЛОЇД пошукує тету **СЕРАФИНУ ЦЮПКА** з села Любеллі, повіт Жовква. Адрес: PETER DWORIANYN, 33 Milton Ave., AMSTERDAM, N. Y.

МАКСИМЮК ВАСИЛЬ пошукує свого сусіду **ПОПАДЮКА МИХАЙЛА** із села Мишина, пов. Коломия. Прошу писати на адресу: MAKSYMNIUK WASYL, Camp 36, Abitibi Power-Paper Corp., Ltd., Minnepuka C.N.R., Ont., Canada.

АННА ШЕЛЕНЬКО, жена Йосифа Мосьціцького з Маримполя, пошукує свого рідного брата **ІЛЬКА ШЕЛЕНЬКО** уродженого в селі Межигіря, повіт Бучач, котрий перебуває десь в Канаді, а котрого адресу сестра в часі війни згубила; вона тепер є в Польщі. Хто про нег знає, або він сам прошу писати до: ІВАН КУЛЬМАТИЦЬКИЙ, 825 Marmion Ave., Toledo 7, Ohio

АЛЕКС РОГУН, 11820 — 52 Стріт, Едмонтон, Алта., Канада, пошукує **ВАСИЛЯ БЕНДЗЯ,** з села ЖерницяВижня, повіт Ліско, Галичина, котрий має перебувати десь тут в Америці. Най зголоситься на вищи подану адресу Рогуна.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення пошукувань родини і знайомих різних скитальників було поміщене у „Свободі" безплатно, хай вишле таке оголошення впрост до UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове оголошення, розміру 1½ цаля в одній колюмні, коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Шікаго, Ілл. — В списку жертводавців з віча, яке відбулось 7. грудня, має ще бути: Дмитро Кушіль $10 і Степан Хариш $4.

ТЕКЛЯ ПРОВОДА

жена МИХАЙЛА ПРОВОДИ померла в Голійок, Масс., дня 26. січня 1948 року.

В горю і смутку муж по втраті дорогої Жени; діти по втраті любої Мами, складають сердечну подяку нашим всім приятелям, котрі прийшли на похорон з далеких сторін: п. Іванови Довгань з Байон, Н. Дж., Родині з Асторії, Н. Й., панству М. Савяки з Брістол Кони.

Всім нашим приятелям щиро дякуємо, котрі дали вінки і на Служби Божі. Всім нашим приятелям з близьких околиць, котрі нас відвідували і котрі взяли участь у похороні: з Савт Дірфілд, Емгерст, Вестфілд, Нортгемптон, Спрінг Філд, Чікопі Фалс, Савт Гедлі Фалс і Віліменсет, Масс.

Щиро дякуємо місцевим приятелям і знайомим. Урядникам і Членам відділу 52 У. Н. Союзу за таку численну участь в похороні, що віддали останню прислугу.

МИХАЙЛО ПРОВОДА, муж;
Діти: АННА зам. БЕЛЯ, ІЛЬКО, ЙОСИФ, МИХАЙЛО І ЧЕСТЕР.

ТАРЗАН, ч. 1784. Джена в небезпеці.

Ослаблена недавньою недугою, Джена пустила з рук галузь...

...і впала в хащі біля стежки.

Збентежені зрадники почали стріляти в хащі.

А потім під проводом здеморалізованого Краса, вони кинулися в її сторону.